

GÖTEBORGS UNIVERSITET
INST FÖR SOCIOLOGI OCH ARBETSVETENSKAP

Frivilliga samhällshjältar i strid mot samhällskollaps

En kvalitativ innehållsanalys av diskussioner om organisationen
Soldiers of Odin på Flashback och Facebook

Examensarbete för kandidat i
sociologi 15hp

Författare: Ella Turta

Handledare: Charlotta Thodelius

Juni, 2016

Abstract

Titel: Frivilliga samhällshjältar i strid mot samhällskollaps – en kvalitativ innehållsanalys av diskussioner om organisationen Soldiers of Odin på Flashback och Facebook

Författare: Ella Turta

Handledare: Charlotta Thodelius

Examinator: Karl Malmqvist

Typ av arbete: Examensarbete för kandidat i sociologi 15hp

Tidpunkt: VT16

Antal tecken inkl. blanksteg: 69 986

Syfte och frågeställningar: Bristen på tidigare empirisk forskning om fenomenet medborgargarden ligger till grund för min studie. Mitt övergripande syfte är att undersöka om Soldiers of Odin kan förstås som medborgargarden utifrån Les Johnstons (1996) teori. Jag kommer att undersöka hur organisationens verksamhet motiveras och rättfärdigas samt hur säkerhet och avvikelse konstrueras. Jag kommer att även fokusera på att identifiera de skillnadskapande praktiker inom organisationen samt analysera dess samhällspåverkan.

Metod och material: I studien har en kvalitativ innehållsanalys använts för att besvara syftet och frågeställningarna. Materialet har hämtats från Soldiers of Odins finska Facebook-sida och från den svenska Flashbacksidan under tidsperioden första januari 2016 till femte april 2016 i form av kommentarer. Materialet har undersökts med hjälp av teoretiskt inspirerad selektiv kategorisering för att identifiera de huvudsakliga argument och teman som karaktäriserar debatten.

Huvudresultat: Min studie tyder på att Soldiers of Odin kan betraktas som medborgargarden utifrån Johnston teori men även att teorin inte är tillräcklig för att förklara hela fenomenet. Den ökade invandringen och samhällshotet som anses tillkomma med det, är den primära motiveringen till organisationens uppkomst och organisationen anses vara en motkraft som skyddar den sociala ordningen. Organisationens alternativa social kontroll går ut på att de motiverar verksamheten som brottkontroll genom att stigmatisera invandrare som problem och hot. Invandrare tilldelas negativa egenskaper och betraktas främst utifrån dessa egenskaper medan positiva värden som säkerhet kopplas till ”de egna”. Soldiers of Odins skillnadskapande ideologi reproducerar den västerländska kulturen och normer som hierarkiskt överlägsna medan ”de andras” kultur systematiskt problematiseras och underordnas. Genom att konstruera invandrare som potentiella våldtäktsmän som ”våra kvinnor” ska skyddas ifrån, reproduceras den vita mannens dominans. Den här typen av kulturisering och andrefiering av våld mot kvinnor kan leda till att kvinnoförtrycket bortförklaras och normaliseras.

Nyckelord: Soldiers of Odin, medborgargarden, säkerhet, social kontroll, stigmatisering

Innehållsförteckning

1. Inledning	3
1.1 Soldiers of Odin	3
2. Tidigare forskning	4
2.1 Grannsamverkan	4
2.2 Medborgargarden	5
3. Syfte och frågeställningar	7
4. Teori	7
4.1 Social kontroll.....	8
4.1.1 Formell social kontroll.....	8
4.1.2 Informell social kontroll	9
4.2 Avvikarens stigma.....	10
4.2.1 Vithetens fenomenologi och konstruktion av den andre.....	11
4.3 Makt	11
4.3.1 Våldets många dimensioner	12
5. Metod och material	12
5.1 Urval och Material	13
5.1.1 Material.....	13
5.2 Analysteknik	14
5.3 Etiska hänsynstagande	14
5.4 Metodval - överväganden och begränsningar	15
5.4.1 Validitet och reliabilitet	15
5.5 Min position	16
6. Resultat	17
6.1 Frivilliga samhällshjältar i strid mot samhällskollaps.....	17
6.2 Den andre som det stora samhällshotet.....	18
6.2.1 Den goda integrationen	19
6.2.2 Kulturell homogenitet	20
6.3 Det är våra kvinnor som ska skyddas	21
6.3.1 Den vita mannens dominans	22
6.4 Johnstons definition av medborgargarden.....	23
6.4.1 Gemenskap och autonomt medborgarskap	23
6.4.2 Brotts- och social kontroll.....	24
6.4.3 Det våldsamma språket.....	25
7. Sammanfattande diskussion	26
7.1 Slutsatser	27
8. Avslutande reflektioner	28
9. Referenslista.....	29
10. Bilagor	32

1. Inledning

En av sociologins centrala teoretiker, Émile Durkheim påstår att brott har en viktig samhällelig funktion, nämligen att förena medborgare i ilska och indignation. Han anser att brott som ett exempel på avvikelse har två centrala funktioner. För det första har avvikelsen en innovativ kraft som skapar nya idéer, vilket han anser vara nödvändigt för samhällets utveckling. För det andra menar han att avvikelsen förtydligar de sociala normer som råder i samhället och därför behövs, för att den sociala gemenskapen ska kunna hålla samman (Giddens, 2007:587).

Brott väcker såklart starka känslor hos människor, men i en rättsstat som Sverige är det polisen som är ansvarig för att skydda medborgarna och den nationella säkerheten. För att göra detta, ska polisen förebygga, övervaka, och kontrollera brott. Om medborgarna inte känner att statsapparaten och lagen stödjer dem, kan det resultera till att individerna anser att de själva måste ta ansvaret att upprätthålla social kontroll för att värna säkerhet i sin sociala omgivning (Engdahl, 2011:91). Förlorat tillit för statsapparaten och polisen kan resultera att människor väljer att upprätta *medborgargarden* för att återfå den sociala kontrollen.

Polisförbundets enkätundersökning kartlagde att det fanns medborgarinitiativ i 234 av landets 289 kommuner året 2002 (Sydsvenskan, 2002). Hur det ser ut i dagsläget har inte kartlagts men medborgarinitiativ som fanns 2002 var till exempel Grannsamverkan, företagarföreningar och andra grupper som patrullerar med syfte att öka tryggheten i samhället. Medborgarinitiativ som Grannsamverkan anses vara accepterad och även önskvärd så länge gränsen mellan det privata och offentliga inte överträds. Däremot varierar opinioner och definitioner kring medborgarinitiativ och medborgargarden beroende på vilken typ av initiativ som står i frågan (Johnston, 1996). Jag är intresserad av att undersöka fenomenet medborgargarden, där jag kommer att fokusera på en grupp, Soldiers of Odin, som bildades i hösten 2015.

1.1 Soldiers of Odin

Soldiers of Odin har sedan hösten 2015 bedrivit medborgargarden i 27 orter över hela Finland. De har även etablerat sig i Sverige, skapat en internationell supportgrupp och enligt organisationen själv, finns de nu i över 20 länder. Organisationen har förenats med syfte att patrullera gator för att bidra till ökad samhällssäkerhet. De uppger att de vill arbeta mot ökat våld och motiverar sitt initiativ med att hävda att eftersom invandringen har ökat så drastiskt, kan inte polisen längre uppfylla sin primära och viktigaste funktion nämligen, att skydda medborgarna och bekämpa brottsligheten.

Diskussionen om organisationens ideologiska grunder är under ständig debatt i medier men organisationen har understrukit att den inte är rasistisk utan ”invandrarkritisk”. Finska YLE:s granskning visar dock hur högerextremistiska åsikter och nazihälsningar sprids i organisationens slutna Facebookgrupper (YLE, 2016). Många av deras medlemmar har även kriminell bakgrund vilket kan tyckas vara problematiskt och strida mot deras ursprungliga syfte (Sveriges Radio, 2016). Polisen och politiker har uttryckt att den här typen av medborgargarden inte behövs och kritiserat att verksamheten inte bidrar till ökad säkerhet i samhället. Organisationens aktiviteter har även väckt oro och motreaktioner hos medborgare och kritiken riktas främst mot organisationens kontroversiella förhållningsätt till säkerhet och deras främlingsfientliga ideologi. Min studie intresserar sig för Soldiers of Odin och att vidare problematisera organisationens verksamhet och dess syn på samhällssäkerhet.

2. Tidigare forskning

Medborgargarden är, som polisförbundets undersökning visar, inget nytt fenomen i sig men strukturen kan variera mycket beroende på kontext och avsikt med initiativet. Medborgargarden är ett relativt outforskat fenomen men jag kommer att presentera tidigare studier som berör teman som medborgarinitiativ, social kontroll och säkerhet. Tidigare forskning som presenteras fungerar som en bakgrund till ämnet och hjälper att konstruera en bild av problematiken kring medborgarinitiativ samt belysa gränslinjen mellan acceptabelt och oacceptabelt organisering.

2.1 Grannsamverkan

Brottsförebyggande rådet (BRÅ) har tagit fram information om Grannsamverkan som brottsförebyggande metod i publikationen: *Idéskrift 6 – Lokalt Brottsförebyggande arbete – Grannsamverkan* (2000). Eftersom det inte har gjorts någon evidensbaserad studie om Grannsamverkans faktiska effekter mot brott i Sverige har BRÅ senare tagit fram en utvärdering: *Grannsamverkans effekter på brottsligheten* (2008), som är en kartläggning av den aktuella forskningen som undersöker hur lokala aktörer kan genom Grannsamverkan arbeta mot brottslighet och för ökad trygghet (BRÅ, 2008). Dessa två kommer att kort presenteras för att ge en bild av hur lokala insatser som Grannsamverkan anses påverka brottsligheten i samhället.

Metoden Grannsamverkan har använts i över 30 år och har under den tiden blivit ett samlingsnamn för personer som bildar ett nätverk för att öka säkerheten i deras bostadsmiljö. De centrala aktörerna är; polis, lokalt brottsförebyggande råd, försäkringsbolag, fastighetsägarna, bostadsrätts- och

villaföreningar och naturligtvis de boende. Trots att polisen stödjer initiativet är Grannsamverkan i grunden ett samarbete mellan grannar och inte en form av polisiärt arbete (BRÅ, 2000).

Teorin bakom Grannsamverkan är rutinaktivitetsteorin som går ut på att brottsligheten anses vara starkt kopplad till de vardagliga förhållandena (Sarnecki, 2014:251). Teorin fokuserar på att väga in förändringar i de vardagliga rutiner och ökar förståelsen av Grannsamverkans betydelse. Teorin bygger på tre element som sammanstrålar för att ett brott ska uppstå: 1; en motiverad förövare, 2; ett lämpligt offer eller brottsobjekt och 3; frånvaro av kapabel väktare (Sarnecki, 2014:251).

Grannsamverkan har ofta betraktats som den mest effektiva metoden mot brottslighet i bostadsområden. BRÅ:s utvärdering från 2008 problematiserar det faktum att även om befintliga utvärderingar tyder på att metoden är effektiv så finns det väldigt få studier som försöker identifiera de faktiska faktorer som påverkar metodens effektivitet (BRÅ, 2008). BRÅ:s rapport från 2000 diskuterar också den etiska problematiken kring Grannsamverkan och risken att verksamheten inte bedrivs på ett ansvarsfullt sätt. Den uttalade risken är att tillsyn inte riktas mot platser och möjliga omständigheter för brott, utan mot enskilda personer. Detta kan leda till att enskilda personer pekats ut, trakasseras eller stigmatiseras och riskerar att Grannsamverkan även kan ha en oönskad effekt på det sociala klimatet och istället för att öka, minska säkerhetskänslan i samhället (BRÅ, 2000). Dock kan Grannsamverkan vara en viktig del i etableringen av grannkontakter och social kontroll i bostadsområden. Verksamheten skapar en speciell social gemenskap, då deltagarna känner att de har möjlighet att åstadkomma förbättringar och att de har inflytande över sin egen situation.

2.2 Medborgargarden

Trots att medborgargarden har statistikmässigt ökat i samhället så finns det få vetenskapliga försök att faktiskt kontextualisera och definiera dess innebörd. I *British Journal of Criminology* (1996) diskuterar kriminologen Les Johnston problematiken kring detta och menar att det finns begränsad forskning kring medborgargarden och med tanke på att fenomenet blir vanligare krävs det mer insamling av grundläggande information om ämnet. Johnston menar att definiering av fenomenet länge har fokuserat på att beskriva medborgargarden som politiskt våld och poängterar vikten att vidare utveckla begreppet inom kriminologin.

Johnston menar att medborgargarden har sex grundläggande funktioner:

1. Det krävs planering och föresatser av dem som ingår i garden.
2. Deltagarna är privata aktörer vars engagemang är frivilligt.

3. Det är en form av ”autonomt medborgarskap” och som sådan, utgör en social rörelse.
4. Gardet använder eller hotar med våld.
5. Det uppstår när de institutionaliserade normer eller den etablerade samhällsordningen är hotad av överträdelse.
6. Dess syfte är att kontrollera brott eller andra sociala överträdelser genom att erbjuda säkerhet till medborgare och de medverkande.

Dessa sex funktioner kommer nedan diskuteras för att ge en nyckel till att förstå medborgargardet.

För det första, menar Johnston, att medborgargarden är en handling av social kontroll som utgörs av frivilliga privata aktörer. Under den här kategorin går även privata säkerhetsbolag men Johnston poängterar vikten att förstå skillnaden mellan privata kommersiella aktörer såsom privata säkerhetsbolag och privata ideella aktörer. När det gäller kommersiell verksamhet är de handlingar som utgörs former av statligt erkänt social kontroll (Johnston, 1996:226). I diskussion om frivilliga aktörer är legitimiteten mer komplex. En viss typ av volontärverksamhet är erkänd och godkänd av staten och till exempel så är Grannsamverkan ett ”ansvarsfullt medborgarinitiativ” (jmf. BRÅ, 2000). Andra typer av ”autonom medborgarorganisering” som inte har statlig erkännande är enligt Johnston nyckeln till att förstå medborgargardet.

Johnston poängterar komplexiteten i våldsdiskursen som har genom historien varit en grundläggande aspekt i analysen av medborgargarden. För att kunna förstå fenomenet fullt ut menar han att definitionen av våldsutövande inte nödvändigtvis betyder att gruppen har organiserats i avsikt att utöva våld eller att de regelbundet gör det, men han inkluderar även garden som har ett operativt synsätt eller regelverk som tillåter våldsamma angrepp. Våld behöver inte ingå i gardets handlingsplan eller syfte, men är trots det normaliserat eller accepterat inom verksamheten (Johnston, 1996:228).

Vidare menar han att det är viktigt att skilja mellan två typer av medborgargarden: ett med fokus på att kontrollera brott och det andra med tydligare fokus på social kontroll, mer specifikt upprätthållande av kommunala, etniska och kulturella normer och värden. I vissa fall samspelar brottkontroll och social kontroll men i dessa fall används brottkontroll som argument till att genom social kontroll exkludera främmande utomstående. Johnston menar att exkludering av romer från bostadsområden med motivering att de utgör kriminella aktiviteter handling av social kontroll är ett exempel på denna samverkan (Johnston, 1996:228).

Enligt Johnston att medborgargarden uppstår som en reaktion mot en upplevd eller verklig avvikelse. Han menar att det bör uppfattas som en social reaktion när de etablerade normerna eller den etablerade ordningen uppfattas som hotad av potentiell överträdelse vars syfte är att genom social kontroll upprätthålla den sociala ordningen och erbjuda människor inom och utanför garden försäkran av säkerhet.

Att ta hänsyn till dessa aspekter anser Johnston är nödvändigt för att kunna förstå och studera medborgargardet som fenomen. Han poängterar att det krävs mer forskning om medborgargardens uppkomst, funktion och kultur för att kunna förstå dess samhällspåverkan och hur fenomenet borde betraktas utifrån ett säkerhetsperspektiv (Johnston, 1996).

3. Syfte och frågeställningar

Bristen på tidigare forskning och Johnstons poängtering av vikten att försöka definiera och vidare analysera medborgargardet inom samhällsvetenskap ligger till grund för min studie.

Undersökningen är därför ett försök att uppdatera den otillräckliga forskningen kring ämnet. Mitt övergripande syfte är att undersöka om Soldiers of Odin kan förstås som medborgargarden utifrån Johnstons teori. Jag kommer även att fokusera på att identifiera de skillnadskapande praktiker inom organisationen samt analysera dess samhällspåverkan. Jag kommer att undersöka dessa punkter och hur organisationens verksamhet motiveras och rättfärdigas som ett legitimt sätt att skydda säkerhet utifrån följande frågeställningar:

- Vad anges för orsaker till organisationens uppkomst och på vilket sätt rättfärdigas deras verksamhet?
- Hur konstrueras säkerhet och avvikelse i debatten och vad kan detta få för konsekvenser?

4. Teori

Det sociala livet består inte av slumpmässiga processer och en viktig aspekt inom samhällsforskningen är att försöka förstå orsak och verkan alltså det kausala sambandet mellan två förhållanden (Giddens, 2007:84). Jag försöker identifiera de orsaker som har drivit fram organisationen och analysera dess verkan genom följande teoretiska ramverk.

För att förstå hur organisationens aktiviteter och dess förhållningsätt till rättssystemet och säkerhet ser ut, kommer teorin om social kontroll att presenteras. För att kunna belysa hur den sociala kontrollen fungerar hos organisationen kommer begrepp som makt, stigmatisering och andreifiering att förklaras. Samtliga teorier kommer att vara centrala i analysen om den samhällspåverkan organisationen kan ha. Jag bedömer att förståelse av dessa teorier är väsentligt för analysen om hur social kontroll tar sig uttryck samt hur avvikelser och "den andre" konstrueras. Dessa teorier är centrala för att också kunna koppla analysen till Johnston teori och teorival är därigenom delvis baserat på hans teori om medborgargården.

4.1 Social kontroll

Larsson & Engdahl (2011) menar att fokus i studier om social kontroll länge har legat på att studera och analysera de formella maktformer som staten utgör. Exempel på detta är till exempel forskning kring hur polisen och staten ska förhålla sig till den ökade terrorriskerna. Lika viktigt är att analysera hur samhället och dess sociala band som knyter individen till samhällsgemenskapen för att kunna förstå till exempel just terror samt dess orsaker (Hörnqvist & Flyghed, 2011). Fokus har numera flyttats till att analysera hur individer genom samhällets gemensamma informella norm- och värdesystem socialiseras för att sedan agera utifrån dessa värdegrunder (Larsson & Engdahl, 2011:30). Dessa två typer av social kontroll kommer att presenteras nedan för att belysa hur social kontroll utövas på varierande sätt.

4.1.1 Formell social kontroll

Som tidigare presenterats, är det staten som är ansvarig för att upprätthålla säkerhet för dess medborgare. Staten måste ha ett rättssystem som maximerar möjligheten att brottslig aktivitet upptäcks och straffas för att upprätthålla social ordning i samhället (Engdahl, 2011:54). Den formella sociala kontrollen är, i Johnstons mening, en legitim form av maktutövande som upprätthålls genom polismyndigheten som har våldsmonopolet samt högsta ansvaret att se till att statens konstitutionella lagar och regler efterföljs. Avvikande beteende i termer av brott mot dessa regler leder till sanktioner, böter eller fängelse (Larsson & Engdahl, 2011:32). Avvikaren skall anpassas till samhällets kollektiva normer och förväntningar och legitima medel såsom lagar och sanktioner anses ha en avskräckande effekt som förväntas leda till att människor väljer att avstå från att begå brott. Formell social kontroll i form av statens legitima maktutövande är viktigt att förstå i förhållande till medborgargården som Johnston menar, sällan är legitimerad av staten. Avvikande beteende kan alltså genom direkt social kontroll straffas, men tvång är bara ett av de många medel för att kontrollera medborgarna och deras handlingar (Larsson & Engdahl, 2011:33).

4.1.2 Informell social kontroll

Inom den samtida forskningen finns det en kritik mot den avskräckande effekten som den formella kontrollen i termer av polis och väktare anses ha. Den betraktas vara mindre effektiv än den informella kontrollen i form av sociala relationer som familj och vänner (Engdahl, 2011:55). Därför har forskningen numera börjat fokusera på att identifiera och analysera hur samhällets institutioner i samspel upprätthåller social gemenskap och reglerar sig själv enligt de dominerade demokratiska normerna och värden (Larsson & Engdahl, 2011:17). Émile Durkheim intresserade sig av hur ordning skapas och upprätthålls i de moderna och mer individualiserade samhällen och menar att brott och avvikelse har en central roll i vidmakthållande av de grundläggande sociala normer som han anser upprätthålla den sociala ordningen (Giddens, 2007:39). Durkheims begrepp social reglering och solidaritet har gett grunden till kontrollteorier och förklarar hur samhället formar medborgarnas handlingar genom att skapa social sammanhållning och gemenskap hos dem (Larsson & Engdahl, 2011:19). Durkheim menar att statens institutioner formar en moralisk kontroll hos individerna som får dem att handla och agera efter kollektivets moraliska samvete och det är på det sättet som social kontroll upprätthålls och människor kan leva i gemenskap (Larsson & Engdahl, 2011:20).

Detta synsätt på social kontroll som informell, fokuserar på att analysera hur individer socialiseras genom samhällets gemensamma norm- och värdesystem och agerar utifrån dessa värdegrunder i mellanmänniska relationer. Inläring av sociala normer fungerar genom belöningar och brott mot dessa normer straffas genom sociala sanktioner såsom blickar, ogillande, diskriminering eller till exempel medvetet uteslutande ur grupper (Johnston, 1996). Sociala värderingar och normer kan se annorlunda ut i olika kulturer och även inom grupper men det centrala är att genom informell social kontroll anses individer lära de dominerande normer och värderingar som råder i samhället eller inom grupper. Johnston menar att det är just hot mot dessa normer som kan motivera medborgargårdets uppkomst.

Synsättet att det finns gemensamma värderingar och normer började ifrågasättas och kritiseras på 60- och 80 talet (Larsson & Engdahl, 2011:33). De kritiska rösterna ifrågasatte främst synsättet om social kontroll var bra och önskvärd. Fokus flyttades till att studera hur social kontroll inte bara reagerar på avvikelser utan hur det också bidrar till att faktiskt konstruera avvikelse genom utpekandet och exkludering av grupper eller individer (Larsson & Engdahl, 2011:34). Enligt detta synsätt konstrueras social kontroll avvikande beteende när individen blir utesluten av den kollektiva gemenskapen på grund av vissa betingelser.

Med detta som utgångspunkt kan vi förstå medborgargården som en form av alternativ social kontroll. Med förståelse av social kontroll som ett brett begrepp kan vi analysera både hur kontroll upprätthålls genom statens direkta maktutövande men också hur de dominerande normer och värderingar kontrollerar individer på ett mer informellt sätt i termer av stigmatisering och även i viss mån förtryck (Larsson & Engdahl, 2011:44). Nedan kommer denna informella kontroll diskuteras närmare i termer av stigmatisering och andrefiering.

4.2 Avvikarens stigma

Goffman (2011) menar att social kontroll är ett sätt att få kontroll över ”de andra” och därmed avgörande även i konstruktionen av stigma. Goffman menar att stigmatisering används för att upprätthålla eller återställa den sociala ordningen i ett samhälle. Detta görs via en systematisk exkludering av personer som betar sig på ett sätt som andra betraktar som avvikande eller som en hot mot den rådande sociala ordningen (Engdahl, 2011:77). Stigma konstrueras i en motsatsförhållande där den andra delas en oönskad egenskap som vi själva tar avstånd ifrån. På det här sättet intygar vi oss själva om de faror och hot som avvikaren representerar och därmed förstärker vår egen överlägsenhet gentemot ”de andra” (Goffman, 2011:13).

Stigmatisering är en form av maktutövande som utesluter vissa personer eller förhindrar deras möjlighet att få tillträde till olika sociala kontexter (Engdahl, 2011). Stigmatisering kan även spela en avgörande roll i medborgarorganisering om en grupp eller en individ pekats ut som ett hot eller som avvikande (se BRÅ, 2000). Vad som konstrueras som avvikelser eller hot mot den sociala ordningen konstrueras olika beroende på kulturell och social kontext och just innebörden av sociala normer och värderingar är det centrala i konstruktion av avvikelser. Förklaringen till att vissa personer anses som avvikande kan därför helt enkelt vara att de är nya i kontexten och inte lärt sig de rådande sociala normerna (Engdahl, 2011:78). Becker (2006) menar att ”sociala grupper skapar avvikelser genom att upprätta de regler vilkas överträdelse utgör avvikelser och sedan tillämpa dessa regler på specifika personer och beteckna dem som utanförstående.” (Becker, 2006:22) Utifrån detta synsätt är inte avvikelser en egenskap hos personen eller handlingen i sig, utan konstrueras utifrån en reaktion på ett beteende som andra betecknar som avvikande. Grupper med starkt socialt inflytande har mer makt att få sina regler accepterade och därmed mer inflytande över att utforma regler för andra (Becker, 2006:29). Viktigt i studien om social kontroll är att identifiera de sociala förhållanden och normer som konstruerar avvikelser och fyller den avvikande handlingen med mening (Giddens, 2007:592).

4.2.1 Vithetens fenomenologi och konstruktion av den andre

Forskaren Sara Ahmed är bland annat verksam inom det postkoloniala fältet som fokuserar på studiet av hur ”vi och dom” konstrueras och att identifiera de maktprocesser som har lett till att individerna särskiljs i termer av kultur och etnicitet (Wikström, 2009:64). Ahmed ägnar sin essä ”*Vithetens fenomenologi*” (2010) åt att diskutera hur vithet är ett resultat av en lång rasifieringsprocess av ”den andre” som i sin tur påverkar vad olika kroppar kan göra. Hon menar att genom historien har den vita kroppen varit världslig, vilket har resulterat att vissa kroppar har större handlingsutrymme än andra (Ahmed, 2010:50). Ahmed menar att föreställningen om ”den andre” fungerar som en källa till skillnad från det kollektiva ”vi” och upplevs ofta som främmande och betraktas med misstänksamhet. Vidare menar hon att hur individen bemöts av den sociala omgivningen påverkar huruvida hon uppfattar sig själv som en del av en den sociala gemenskapen eller inte (Ahmed, 2010:58). Ahmed menar att kroppen som smälter in blir bekväm, medan den avvikande kroppen läggs märke till och dess rörelsefrihet begränsas vilket gör kroppen obekvämt i det sociala sammanhanget. Till exempel är den muslimska kroppen stigmatiserad som följd av den ofta negativa representationen av muslimer som terrorister och hot vilket i sin tur påverkar gruppens möjligheter och rättigheter i samhället (Fekete & Webber, 2011). Stigmatisering av ursprungens diskurs kan sätta hinder i processen för att utveckla en subjektiv känsla av nationell identitet och leda till en permanent disposition som avvikande och även skapa en känsla av utanförskap (Du Bois, 1989).

4.3 Makt

Eftersom studiet av makt och hur grupper genom makt uppnår sina kollektiva mål är i centrum inom sociologin och för att makt har är inneboende i alla ovannämnda processer bedömer jag att begreppet är viktigt att presenteras för att förstå hur makt tar sig uttryck i denna debatt. Enligt Foucault verkar makten genom olika diskurser med syfte att forma vanligt förekommande företeelse om ett visst fenomen, t.ex. brottslighet. Foucault menar att kunskap är makt som kan användas för att upprätthålla och kontrollera den sociala ordningen (Lundgren, 2011:332). Maktens reproduktion grundas inte bara i statsapparaten formella kontroll över individerna utan reproduceras också genom den informella kontrollen i de sociala relationerna mellan människorna. Den informella kontrollen reproducerar diskurser om de rådande ideologierna, värden och normer som en naturlig del av den sociala ordningen (Månsson, 2010:49). Denna kunskap är makt då en grupp med stark social inflytande har makten att definiera vad som anses vara socialt accepterad respektive inte accepterad för en annan grupp (Månsson, 2010:50).

Makt tar sig också uttryck i språket eftersom ett visst fenomen eller betingelse får först mening när det används genom språket som alltid har en inneboende makt (Wikström, 2009:73). Språket är uppbyggt genom att skapa mening via binära motsatspar såsom tidigare presenterad vi-dom. Varje motsatspar har sin hierarkiska ordning som grundar sig i de sociala och kulturella betydelser som kopplas till dem (Wikström, 2009:74).

4.3.1 Våldets många dimensioner

Maktens reproduktion ses ofta i termer av förtryck och repression. Makt är alltid kopplat till våld som tar sig olika uttryck i termer av subjektivt, strukturellt och objektiskt våld. Slavoj Žižek (2009) menar att först när våldet tar sig uttryck subjektivt blir det synliggjort. Subjektivt våld är direkt, synligt och fysiskt som begås av en individ eller grupp mot en annan. Den här typen av våld försöker till exempel polismyndigheten att minimera med hjälp av formell social kontroll i termer av lagar och regler. Strukturellt våld däremot finns inbäddad i ett system som genom makt upprätthåller och reproducerar praktiker av dominans, exkludering och inkludering (Alinia, 2011:292) Ett exempel på strukturellt våld är hur människor diskrimineras på arbetsmarknaden på grund av sin hudfärg. Den sista typen är objektiskt våld som upprätthålls mer informellt eftersom det finns inbäddad i språket som därmed producerar kunskap och sanningar. Symboliskt våld upprätthålls och reproduceras genom kunskapsproduktion via språket och handlar om legitimering av ojämlikheter som tar sig uttryck i termer av till exempel rasism och sexism (Molina & Mulinari, 2011:13) Enligt Žižek är förståelsen av de andra våldsdimensionerna nödvändig för att kunna förstå det subjektiva våldet. Det subjektiva våldet är alltså det vi direkt ser och hör, det som social kontroll fokuserar på att reducera. Då strukturellt och symboliskt våld är någonting vi ständigt reproducerar och påverkas av. Žižek menar att det är just det symboliska våldet som är det farliga våldet. Som nämndes tidigare i samband med social kontroll och dess fokus på formell kontroll är faran även här att man begränsar våldsdebatten till att enbart diskutera direkt våld. Detta kan leda till att denna typ av indirekt, symboliskt våld förbises.

5. Metod och material

Som presenterades i teorikapitlet ovan, har språket en inneboende makt och det är därför viktigt att analysera för att kunna förstå ett visst fenomen. Bergström och Boréus (2002) menar att vi lever i ett modernt informationssamhälle där texter och språk präglar både de medvetna och omedvetna föreställningar om den sociala verkligheten som människor bakom texterna erhåller. Språket är ett socialt system som används för att uttrycka någonting som i sin tur får konsekvenser och påverkar hur människorna tänker och gör och är därmed betydelsefullt att undersöka för att uppnå mitt syfte

(Bergström & Boréus, 2002:12). Med detta som utgångspunkt har jag valt att använda mig av kvalitativ innehållsanalys som metod i min studie. Innehållsanalysen ger mig möjligheten att försöka förstå hur diskursen sammanställs genom språk och symboler. Främst motiverar jag metodvalet med att genom att analysera text kan jag undersöka de informella bestämmelser och normer som råder hos organisationen Soldiers of Odin.

5.1 Urval och Material

Innehållsanalysen genomförs på det som skrivs av och om organisationen i Sverige och Finland. Detta för att få en mångdimensionell bild av fenomenet eftersom organisationen bildades i Finland och har därefter etablerats i Sverige. Jag bedömer att med att inkludera information från båda länderna, kan jag på ett bättre sätt fånga en helhetsbild. Mitt material är hämtat från diskussionsforumen Flashback och Facebook i form av inlägg. Urval av Facebook och Flashback som källor har gjorts med tanke på att diskussionen i sociala medier sker ofta mer fritt. Användarna på Flashback skriver bakom ett användarnamn, vilket kan bidra till att individer mer fritt uttrycker åsikter som de vanligtvis inte hade vågat diskutera. Facebook är dessutom ett modernt och internationellt sätt att nå ut och kommunicera och verkar även vara en viktig informations- och rekryteringskanal för organisationen.

5.1.1 Material

En enkel Facebook sök med sökord; Soldiers of Odin ger runt 100 träffar. Vissa är öppna grupper men de flesta kräver att någon i gruppen accepterar som medlem. Den största Facebook sidan är Soldiers of Odin Finlands öppna sida med 41 114 supportrar medan Sveriges liknande sida är en sluten grupp med 7319 medlemmar (2016-03-22). Urval av material som ska undersökas har gjorts med tanke på studiens syfte, genomförbarhet och representativitet. Med detta som utgångspunkt har en tråd från Finlands öppna Facebook-sida och en från Sveriges Flashback valts ut. Trådarna ingår i stora sociala sammanhang och har resulterat i flera inlägg.

Den första analysenheten är Soldiers of Odin Finlands Facebook-sida där de mest delar inlägg, nyheter, videos och bilder. De teman som tas upp är bland annat nyhetsbeskrivning om organisationen, olika evenemang, bilder på verksamhetsaktiviteter och politiska nyhetsinlägg. Materialet som ingår i analysen är publicerade under en tremånadersperiod, mellan 1 januari och 5 april 2016. Den andra analysenheten, tråden i Flashback, ingår i forumet Politik-Inrikes och har 434 svar. Första inlägget på tråden uppmuntrar till diskussion om huruvida Soldiers of Odin behövs, organisationens eventuella rasistiska kopplingar och deras framtid samt förhållande till polisen. Materialet från Flashback är publicerade mellan tidsintervallen 21 mars och 04 april 2016.

Efter materialinsamling består empirin av ungefär 300 sidor text i form av kommentarer och bilder samt två filmklipp varav just text i form av kommentarer, kommer att analyseras. Just dessa trådar har utvalts med tanke på att de ingår i offentliga grupper och blir därmed allmänna dokument. Det etiska med den här typen av undersökning kommer att diskuteras längre fram.

5.2 Analysteknik

Materialet har undersökts med hjälp av teoretiskt inspirerad selektiv kategorisering för att kunna identifiera huvudteman och systematiskt hitta mönster i materialet. Jag valde att ha en deduktiv förhållningsätt med utgångspunkt i att studien syftar till utifrån Johnston teori samt underteorierna, analysera det empiriska materialet.

Materialgenomgång började med att läsa igenom materialet för att få en helhetsbild av hur debatten ser ut och bedöma om materialet vara användbar för min studie. Jag kunde upptäcka de vanligt förekommande teman, uttryck och ord som karakteriserade debatten och relatera dem till mina forskningsfrågor. Efter kvalitetsbedömningen tematiserade jag materialet under fyra kategorier där kommentarer med liknande innehåll, argument och uttryck samlades ihop. Dessa kategorier blev: orsaker, motivering/ legitimering, subjekt i fara och subjekt av hotet. Sedan läste jag igenom materialet och kategoriserade materialet under dessa kategorier. Utifrån denna tematisering av materialet kunde jag identifiera de huvudteman och argument som kännetecknar debatten och därefter applicera teori på materialet för att besvara forskningsfrågorna. Ofta ingår materialet i mer än en kategori vilket jag bedömer tyder på materialets kvalitet och intern validitet eftersom det bekräftar att materialet är relevant i förhållande till min problemställning och vice versa (Harboe, 2013).

5.3 Etiska hänsynstagande

Undersökningen bygger på publicerat material, inlägg på Facebook och Flashback, som har samma status som till exempel insändaren i tidningen (Zimmer, 2010). Därför behövs inte Vetenskapsrådets särskilda informations- eller samtyckeskrav efterföljas. Däremot ska forskningen alltid vara offentlig, och därför måste insamlad material behandlas respektfullt för att minimera risken att bryta mot integritetskraven (Vetenskapsrådet, 2011). Ett sätt att minimera risken att någon skulle bli identifierbar är att anonymisera ”informanterna” och även behandla information som till exempel citat, på ett sätt som respekterar människornas anonymitet. Jag använder originalcitat från Flashback eftersom människor skriver anonymt och deras användarnamn kommer inte att redovisas. Zimmer (2010) menar att vid användning av material från Facebook finns det en risk att

information kan kopplas tillbaka till avsändaren då människor skriver med sina egna namn. Jag har haft detta i åtanke och kommer inte att redovisa uppgifter som skulle kunna kopplas till avsändaren. Jag har också översatt citat från Facebook från finska till svenska vilket gör det nästan omöjligt att de skulle kunna spåras och identifiera avsändaren.

I studier som undersöker en specifik grupp finns det alltid en risk att individer som ingår i diskursen stigmatiseras eller generaliseras. Jag avväger att risken för detta är mindre än fördelen och nyttan med denna studie. Om problematiken kring organisationen inte diskuteras kan man riskera att värdefull kunskap aldrig kommer fram.

5.4 Metodval - överväganden och begränsningar

Studiens fokus ligger på att undersöka hur texten representerar detta fenomen, det viktiga är alltså att studera hur någonting sägs, inte hur många gånger det sägs vilket utesluter kvantitativa metoder. Soldiers Of Odin är dessutom en ny organisation vilket betyder att det är svårt att få ihop en grupp människor som har kopplingar till organisationen eller överhuvudtaget en åsikt om organisationens arbete vilket gör det svårt att få fram generaliserbara resultat. För att fånga de individuella aspekter bakom varför organisationen finns hade intervjuer med medlemmar varit en nödvändig komplettering till innehållsanalysen. Intervjuer som komplement hade också kunnat bidra till att säkerställa att inte min egen förförståelse präglar analysen och resultatet. Efter ett försök att komma i kontakt med medlemmar insåg jag att det är svårt att hitta kontaktpersoner och utifrån den bilden som media presenterar verkar de vara allmänt ointresserade av att ge intervjuer. Efter en genomläsning av materialet insåg jag också att den informationen som jag behöver för att besvara mina frågeställningar redan finns, och därför valde jag att använda ”död” data istället för att skapa nytt. Utifrån det och även med tanke på studiens genomförbarhet, valde jag att utesluta intervjuer som kompletterande metod. Fördelen med att använda on-line material i det här fallet är att den ger en möjlighet att analysera och använda information som kanske aldrig hade kommit fram vid en intervju. Att gilla sidan eller att delta i diskussionen betyder självklart inte att man är medlem i organisationen vilket jag har haft i åtanke i analysen. Det är svårt att avgöra om de som deltar i debatten är medlemmar men genom att medverka visar man intresse för organisationen och på det sättet supportar respektive kritiserar Soldiers of Odin.

5.4.1 Validitet och reliabilitet

Jag har genom hela processen följt och bedömt att jag fokuserar på det jag ska studera och strävat efter tillförlitlighet. Att mitt material består av offentlig data innebär det att andra har möjlighet att gå till min källa och bedöma råmaterialets kvalité och validitet vilket bidrar till öppenhet och

tillförlitlighet med min studie. Att jag har under materialgenomgången tagit hänsyn till kontexten, noggrant förklarat materialinsamlingsprocessen och analystekniken samt reflekterat över min egen roll i processen bidrar till studiens validitet och reliabilitet (Harboe, 2013).

5.5 Min position

Då denna studie och analys bygger på min tolkning av de framställningar om organisationen och dess värderingar som företräds på Facebook och Flashback är det viktigt för mig som textens uttolkare att reflektera över min egen position gällande tidigare erfarenheter och förförståelse (Bergström & Boréus, 2002:26). Att jag själv är en aktiv Facebookanvändare hjälper mig att förstå hur dialog konstrueras i sociala medier. Jag är däremot inte aktiv inom sådana här sidor där språket i många fall skiljer sig radikalt från det jag är bekant med. Därför har jag försökt att ta reda på vad olika förkortningar och uttryck innebär för att kunna förstå hur diskursen konstrueras i debatten. Att jag själv är från Finland och har finska som modersmål samt behärskar svenska flytande, minimerar risken för språkliga och kontextuella feltolkningar.

Eftersom primärdata är samlad från internet där individer uttrycker sig väldigt rakt kan man inte utesluta faktumet att det påverkar läsaren. För att kunna säkerställa att jag inte låter min förförståelse påverka analysen, har materialet genomlästs flera gånger för att hitta alternativa tolkningar. På det här sättet kan jag som textens uttolkare skapa distans till mitt material vilket motverkar att jag påverkas av det emotionellt och riskerar att mina subjektiva uppfattningar styr analysen. Naturligtvis påverkar min förförståelse och kännedom av de sociologiska teorierna hur jag tolkar materialet, men jag har strävat efter öppenhet i tolkningen för att minska risken att aspekter som inte stämmer överens med min förståelse inte kommer fram.

Slutligen, i enlighet med Bergström och Boréus, är jag medveten om att det är omöjligt att helt rekonstruera vad avsändaren har velat säga med texten men också hur mottagaren avkodar den. För att kunna analysera samhällspåverkan denna organisation kan få, måste jag ta hänsyn till att texten tolkas olika beroende på kontext och mottagare och även reflektera över min egen position i kontexten. Jag som en vit kvinna kommer förmodligen inte direkt påverkas av organisationens existens och har därmed inte tolkningsföreträde när det gäller att beskriva hur konsekvenserna skulle se ut för någon annan. Jag kan enbart med hjälp av mitt teoretiska ramverk försöka tolka hur denna samhällspåverkan skulle kunna se ut.

6. Resultat

Detta kapitel presenterar en teoretisk textanalys av mitt material. Jag har valt att integrera analysen med en tematisk redovisning av materialet med tanke på att många teman går in i varandra men också för att undvika repetition. De teman som jag har valt att fokusera på är ofta överlappande i diskussionen men jag har valt att särskilja dem under olika rubriker för att tydliggöra resultatet för läsaren. Dessa teman reducerades till tre huvudrubriker:

6.1 *Frivilliga samhällshjältar i strid mot samhällskollaps*, där orsaker bakom organisationens uppkomst analyseras.

6.2 *Den andre som det stora samhällshotet*, där hur säkerhet konstrueras samt hur hotet förkroppsligas analyseras.

6.3 *Det är våra kvinnor som ska skyddas*, där hur organisationens handlingar rättfärdigas diskuteras. Efter detta kommer en teoriprövning av Johnston teori om medborgargården göras i avsnitt 6.4. Den mer övergripande helhetsbilden om orsak-verkan sambandet kommer sedan att diskuteras i slutdiskussionen.

6.1 Frivilliga samhällshjältar i strid mot samhällskollaps

”Själv struntar jag fullständigt i vad de har för bakgrund i detta skede så länge de utgör en nödvändig motkraft till regimens och invandrarnas utrotningspolitik och skyddar svenskarnas rätt till land och kultur” (Flashback, 2016)

”Initiativ är en bra motkraft som skapar trygghet, då polisen inte längre kan upprätthålla den” (Flashback, 2016)

Dessa kommentarer beskriver de tre vanligt förekommande argumenten som används för att motivera organisationens uppkomst. De gemensamma nämnare i diskussionen om orsaker som har motiverat organisationens uppkomst är 1. Ökad invandring, 2. Oansvarsfull politik och 3. Polisens minskade resurser. Den primära anledningen är att organisationen anses fungera som en motkraft mot den ökade invandringen och säkerhetsrisken som tillkommer med det. Detta motiveras genom bland annat följande kommentarer ”Där det finns islam och Mehmeds, där finns problem” (Facebook, 2016) då islam beskrivs som ett problem. Oansvarsfull politik och polisens minskade resurser anses vara anledningar till varför invandringen har ökat och säkerheten minskat. Man menar att invandrare är inte bara ett problem för säkerheten utan även för samhället i stort. Uttalanden som, ”Dom kom hit bara för pengar och sociala förmåner” (Facebook, 2016) visar hur

invandrare även beskrivs som en ekonomisk belastning för samhället. Detta motiveras till exempel med att hänvisa till problem med ”våra egna” medborgare såsom svenska och finska hemlösa. På Facebook-sidan har till exempel de finska hemlösas bekymmersamma situation tagits upp, för att markera att det finns problem som drabbar ”de egna” men att dessa problem inte uppmärksammas eftersom alla resurser går till de nyanlända.

Kommentarer som ”Jag känner mig övergiven av mitt eget land” (Flashback, 2016) beskriver hur människor upplever att Soldiers of Odin fyller ett tomrum som polisen har lämnat bakom sig. Förlorat förtroende för polisen motiveras med att polisstationerna har stängts och att polisens resurser för att upprätthålla säkerhet minskar eftersom resurserna numera går åt att kontrollera migration samt problem som tillkommer med det. Som Engdahl (2011) beskriver kan misstro mot statsapparaten leda till att människor organiserar sig utanför statens myndigheter och just detta har motiverat Soldiers of Odins uppkomst som en alternativ utförandeform av social kontroll. Nedan diskuteras ytterligare hur den sociala ordningen som anses vara värdefullt att skyddas framställs samt hur hotet och avvikelser konstrueras genom stigmatisering.

6.2 Den andre som det stora samhällshotet

Som beskrivs ovan är en återkommande diskussion bland kommentarerna både i den finska och svenska gruppen att man motiverar organisationens verksamhet och uppkomst med den säkerhetsrisken som tillkommer med invandringen. Även om det ofta enbart talas om invandrare blir det tydligt att den primära gruppen som betraktas som hot är framförallt personer från Mellanöstern och Afrika. För att beskriva denna grupp används begreppet MENA som är en internationellt använd förkortning av orden Middle East och North Afrika. MENA är ett återkommande uttryck som används speciellt i den svenska debatten för att beskriva denna grupp som problem, vilket man refererar till som bland annat; djur, våldtäktsman, samhällsparasiter och lyxinvandrare. Jag tolkar att stigma konstrueras genom att prata om invandrare i nedsättande termer och genom att skapa en generaliserad bild av invandrare som en homogen grupp med en kollektiv agenda. Stigmatisering uppstår när invandrare görs till ett objekt som tilldelas inhumana och oönskade egenskaper och som främst betraktas utifrån dessa nedsättande egenskaper (Engdahl, 2011:76). Trots att organisationen hävdar att vara till för att öka säkerheten och att förbygga brott är en återkommande diskurs i debatten att man pratar specifikt om just invandrarrelaterat våld och brott. Diskursen säkerhet, konstrueras i motsats till osäkerhet och hot för vilket invandrare kopplas till och betraktas utifrån. Denna konstruktion används som maktmedel för att genom kunskap och språket upprätthålla den dominerande sociala ordningen (Giddens, 2007:120). Bilden av invandrare

konstrueras som avvikande just genom att fokusera på att representera och reproducera de negativa egenskaperna. Ett exempel på detta är att den finska Facebook-sidan hänvisar till videos, bilder och artiklar som representerar muslimer som hotfulla och brutala extremister. Dessa texter och bilder används för att identifiera, tydliggöra och förkroppsliga avvikaren som utgör hotet. Sådana bilder och videos väcker starka känslor hos supportrarna som kommenterar; ”Döda dom jävla djuren, dom förtjänar inte att leva” (Facebook, 2016) och ”Dessa rapefugees borde ha stoppats i arbetsläger spärrade med taggtråd så att dom inte kan fly därifrån” (Facebook, 2016). Det sistnämnda framställer ett hot men också en rädsla för den andra. Man vill inte ha dessa individer i sin närhet utan avskilja dem från den sociala gemenskapen. Kommentaren ovan är en tydlig referens till hur judarna direkt avskildes från det övriga samhället genom att man begränsade deras rörelsefrihet med hjälp av fysiska gränser. Judarna representerade främmande kroppar som framställdes som hot gentemot den sociala ordningen (Månsson, 2010:105). På samma sätt som judarnas tillhörighet ifrågasattes under andra världskriget, ifrågasätts nu asylsökande och invandrare och dess plats och tillhörighet i samhället.

Tolkningen blir att stigmatisering av invandrare och asylsökande som avvikande och hotande görs med syfte på att förstärka den egna gemenskapen. Hur man pratar om ”de andra” är en form av social kontroll som begripliggörs genom stigmatisering och används för att stärka den sociala ordningen som anses vara hotad av den andres uppkomst (Engdahl, 2011:77). Den andre och dess kultur konstrueras således som motsats till det kollektiva vi och tilldelas negativa egenskaper som skiljer denne från det kollektiva vi:et. Genom denna andrefieringsprocess upprätthålls vi:et som överlägsen gentemot de andra (Jönhill, 2012:159).

6.2.1 Den goda integrationen

Även om konversationen bygger mycket på att konstruera invandrare och asylsökande som ”dom hotfulla andra” finns det meningsskiljaktigheter i uppfattningar om hur man ska förhålla sig till dem. Även om det till stor del tas avstånd från att direkt skilja mellan olika raser i den biologiska meningen drivs det samtidigt kulturrasism mot speciellt muslimska invandrare eftersom deras kultur ses som ett problem (Berggren & Neergaard, 2013). Uttalanden som ”Visst ska vi välkomna integrerade invandrare som vill stå upp för Sverige och västerländska värderingar” (Flashback, 2016), tyder på att problemet inte anses vara invandrare i sig utan att det är deras kultur som ställer till problem. I debatten konstrueras innebörden av invandrarkultur som problem genom att reflektera över invandrarnas beteende som någonting automatiskt dåligt som härstammar från deras kultur. Invandrarkulturen beskrivs som outvecklad, odemokratisk, inhuman och patriarkal och som

hot mot den nordiska demokratin, kulturen och värderingar. Vad som egentligen anses vara traditionellt finskt eller svenskt tas inte upp mer specifikt men dess innebörd konstrueras som motsats till det andra vilket är centralt i hur nationstillhörighet skapas och upprätthålls (Giddens, 2007:638).

Invandrare som är integrerade behöver alltså inte nödvändigtvis vara avvikare men deras handlingar och beteende observeras och bedöms av den gruppen med starkare social inflytande, i det här fallet Soldiers of Odin. Att reducera avvikande egenskaper till att likna majoritetssamhällets normer är ett villkor för att bli accepterad som en del av samhället. För att bli en del av samhället och att bli betraktad som integrerad nämns att det är viktigt att visa tacksamhet, arbeta och betala skatt men det skulle kunna tolkas som att underförstådd menas även att det krävs att överlåta sin egen kultur och acceptera majoritetssamhällets kultur, normer och värderingar.

6.2.2 Kulturell homogenitet

”... möjligen kan en och annan babbe som är ”okej” och inte riktigt håller med om det beteende som hans rasfränder står för, få vara med någon gång pga diplomatiska skäl/ha som alibi... hoppas att S.O.O inte är något pseudo nationellt initiativ, utan att det faktiskt är svenskar (etniska) som går ut på gatorna” (Flashback, 2016)

Uttryck som ovan betonar vikten av social och kulturell homogenitet, inte bara för att skapa gemenskap inom organisationen, utan också för att skapa gemenskap i hela samhället. Mångfald och mångkultur ses som en risk för ökade konflikter mellan invandrare och ”etniska svenskar”. En tydlig aspekt i diskussionen blir således att den ”ursprungliga” befolkningen anses inneha makten att definiera vilket är socialt och kulturellt accepterat i samhället. Den här typen av etnisk och kulturell differentiering är ett uttryck av rasism och genom att skapa skillnad tar man sig makten att definiera hur den andra bör leva och berätta om det som är socialt accepterat (Wikström, 2009:42). Differentiering mellan vår och deras kultur används för att upprätthålla majoritetssamhällets kulturella dominans och den sociala ordningen genom att systematisk konstruera den egna överlägsen gentemot den andra (Månsson, 2010:38). I debatten kan man identifiera hur den västerländska kulturen konstrueras som norm vilket skulle kunna tolkas som att den sociala ordningen upprätthålls och skyddas inte bara genom att patrullera på gatorna men också genom att stigmatisera och underordna den andre och dess kultur. Att göra skillnad på det som anses vara typiskt svenskt eller finskt och det som anses vara typiskt för invandrarkultur är ett uttryck av makt som används med syfte att ifrågasätta ”de andra” och deras rätt att vistas på ett ställe. Sådana

gränsdragningar mellan individer och kultur riskerar enligt Månsson att utvecklas till att bli arenor för våld, social marginalisering och kulturell exkludering (Månsson, 2010:78).

De stigmatiserade påminns alltså konstant om att deras acceptans är villkorligt och att de inte bör ställa nya krav utan vara tacksamma över sin situation (Goffman, 2011:132). Stigmatisering används som maktmedel för att exkludera respektive anpassa främlingen till det som anses vara normalt och socialt accepterat enligt organisationen. Den andra och dess kropp konstrueras som problem vars existens konstant ifrågasätts samtidigt som den vita kroppen reproduceras som världslig och överlägsen. Den andre blir subjekt för organisationens särskiljande social kontroll som med Ahmeds mening påverkar vad de olika kropparna kan göra (Ahmed, 2010). Inom organisationen upprätthålls den vita kroppens rörelsefrihet och handlingsutrymme på bekostnad av den andre. När den andre systematisk stoppas och ifrågasätts med kan det enligt Du Bois (1989) leda till att personen intar en permanent disposition som en främling i den sociala gemenskapen.

6.3 Det är våra kvinnor som ska skyddas

De argument som används för att betona Soldier of Odins samhällsrelevans kopplas specifikt till kvinnornas och barns säkerhet. Fokus ligger däremot på att skydda finska respektive svenska kvinnor och barn. Man skriver att de svenska kvinnorna är rädda för att vistas ensamma och att de har blivit mer begränsade och inte kan göra vad de vill eftersom de behöver konstant vara rädda för sexuella övergrepp. Diskursen som konstrueras är att det som är i fara och ska skyddas är främst de egna kvinnorna men också den egna kulturen. Hotet utgörs av ”de andra”, nämligen invandrarna och dess kultur som beskrivs som extremt patriarkal och kvinnofientlig. Att på det här sättet koppla samman våld och invandrare kan ses som ett exempel på hur den andre stigmatiseras.

Föreställningen om kvinnovåldet som en del av de andrefierade kulturella kollektiven tydliggörs i kommentarer som: ”Det är muslimer som dödar sina fruar” (Facebook, 2016), ”...de nya Svenskarna är inte alls intresserad av din kultur och dina regler och dessutom väldigt patriarkala” (Flashback, 2016) och ”Finland har fått nog av invandrare som tar sig friheten att ge sig på kvinnor” (Flashback, 2016).

På det här sättet kulturiseras och andrefieras även kvinnoförtrycket i debatten. Alinia menar att kulturisering av våld är vanligt i Sverige och uttrycks exempelvis i debatten om hedersvåld (Alinia, 2011:295). Genom att koppla våld och kvinnoförtryck till en specifik kultur, särbehandlas dem som problem som bara finns inom en specifik kultur (Alinia, 2011). På samma sätt används förenklade förklaringsmodeller även i denna debatt genom att kategorisera invandrare som våldtäktsmän och

att betrakta våld som en självklar del av deras kultur samtidigt som den västerländska kulturen anses vara jämställd.

6.3.1 Den vita mannens dominans

Våld mot kvinnor förklaras alltså genom att skylla på invandrare, bilden av kvinnoförtryck skapas som någonting ”importerat” som inte tillhör det svenska samhället. Uttalanden som ”...det är ju den patriarkala och kvinnofientliga norm som dessa Odins soldater vänder sig emot...” (Flashback, 2016) målar upp en bild av den svenske Soldiers of Odin medlemmen som god, ansvarsfull och jämställd. Alinia menar att den här typen av inställning till våld och kvinnoförtryck riskerar att våld mot kvinnor normaliseras när det förenklat förklaras med uppkomsten av den andre och dess kvinnofientliga kultur (Alinia, 2011:300). Man kan även se denna normaliserande tendens i debatten. Kommentarer som ”Jag blir hellre skyddad av ett gäng nazister än våldtagen av ett gäng somalier” (Flashback, 2016) används som argument för att motivera organisationens samhällsrelevans men tydliggör också stigmatisering av den andre då våldtäktskulturen skylls på denne. Samtidigt förklaras organisationens egna medlemmars tidigare våldsbrott, även mot kvinnor, som enskilda fall, bakom lämnad historia och med att alla gör misstag i sina liv. Att medlemmarnas våldsamma bakgrund diskuteras i medier tycks vara ett försök att svartmåla organisationen och blunda för den positiva samhällstjänsten som de gör. Kommentarer under en artikel på Facebooksidan som tar upp Helsingfors ledarens kriminella bakgrund lyder följande: ”Han har väl redan suttit inne? Kanske inte längre är elaksinnade mot kvinnor, när han väl numera tar hand om sitt lands kvinnor” (Facebook, 2016). Kommentaren kan ses som ett exempel på hur våld och avvikelse automatiskt kopplas till ”de andra” medan värden som säkerhet kopplas till ”de egna”. Avvikande beteende i termer av brott får i det här fallet en mildare reaktion och blir förlåten, på grund av att gärningspersonen tillhör det kollektiva vi:et. Som tidigare presenterats menar Becker att avvikelse konstrueras just utifrån andras reaktion på handlingen (Becker, 2006). Därmed ser reaktionen annorlunda ut beroende på vilken typ av subjektsposition gärningspersonen tillskrivs. Genom att reagera olika på kriminella handlingar beroende på personens etnicitet och att förklara kvinnovåldet som kulturellt betingat, upprätthålls de postkoloniala maktstrukturerna där den vita mannens och västvärldens kulturell och social överlägsenhet reproduceras (Alinia, 2011). Föreställningen om kvinnovåldet som en del av ”den andres” kultur används med syfte på att exkludera de andra som anses vara hot mot nationens säkerhet och den sociala ordningen (Engdahl, 2011:77). Eller som Ecuador beskriver ”Uttalade nationalistiska argument är sällsynta men undertexten är tydlig: etnisk svenska män fungerar som ett värn för kvinnor mot hot från Andra män” (Ecuadors, 2007:57 i Alinia, 2011:301). Tolkningen blir att Soldiers of Odin använder kvinnor inte bara som ett medel

för att rättfärdiga deras verksamhet men också som en symbol för att framställa den svenske och finske mannen som den goda och jämställda. Utifrån det kan organisationens inställning till våld, speciellt våld mot kvinnor, betraktas vara kontroversiell och bidra till att blunda för faktumet att mäns våld mot kvinnor är ett uttryck för mäns sociala och strukturella makt i samhället.

6.4 Johnstons definition av medborgargarden

Som tidigare introducerades är Johnstons försök att identifiera och kontextualisera medborgargarden som fenomen ett av de få. Jag kommer nu att presentera hur Soldiers of Odin kan förstås utifrån Johnstons teori om medborgargardets sex grundläggande funktioner som redovisades under kapitlet tidigare forskning.

6.4.1 Gemenskap och autonomt medborgarskap

Johnston poängterar att medborgargarden utgörs av frivilliga aktörer vars aktiviteter kräver insatser och planering. Detta stämmer mycket överens med Soldiers of Odin vars medlemmar frivilligt och ideellt väljer att delta i aktioner. De frivilliga aktörerna sköter allt från rekrytering och patrullering till administration. Deras frivillighet är viktigt att understryka och används som ett argument för att poängtera organisationens samhällsrelevans. Soldiers of Odins sociala gemenskap upprätthålls genom vissa regler och de mer informella sociala normer och värden. ”Loyalty, respect and honour” är ett förekommande uttryck för att poängtera att man som medlem ska vara lojal mot organisationen och dess medlemmar. Johnston menar att det centrala i den här typen av organisering är just att organisationen erbjuder säkerhet till sina egna medlemmar. Detta betecknas genom uttryck som ”united we stand” vilket syftar på att konstruera en stark gemenskap där ingen lämnas bakom.

Gemenskapen i ”vi” gruppen konstrueras i förhållande till ”de andra” och är beroende av att medlemmarnas likhet tydligt skiljs från de andra (Månsson, 2010:52). Genom att organisera sig med en grupp vars ideologi och representanter man identifierar sig med, känner medlemmar tillhörighet och att de i just den gemenskapen kan göra skillnad. Känslan av att tillhöra det kollektiva vi:et sträcker sig över regiongränserna och gemenskapen knyter samman människor som upplever en delad samhörighet med organisationens värderingar och normer. Månsson menar att det väsentliga i den här typen av gemenskap är, att medlemmarna förenar sig mot yttre hot med misstänksamhet vilket fungerar som en sammanhållande kraft för den egna gruppen (Månsson, 2010:53-54). Misstänksamhet riktas främst mot invandrarna men också mot staten och polisen. Soldiers of Odins verksamhet är inte legitimerad av staten och kan därför enligt Johnston diskuteras som en form av autonomt medborgarskap. Som tidigare presenterades anses vissa

medborgarinitiativ såsom Grannsamverkan vara legitima för att förebygga brott. Soldiers of Odin har dock även om det finns möjlighet att ansluta sig till exempel polisens volontärgrupper med samma syfte, valt att inte göra det. Det kan tolkas vara ytterligare ett exempel på deras kontroversiella förhållningsätt till säkerhet.

Johnston menar också att den här typen av autonomt medborgarskap utgör en social rörelse. Social rörelse är ett kollektivt försök att få till en förändring eller att främja gemensamma intressen utanför statens etablerade institutioner (Giddens, 2007:631). Soldiers of Odin är, på samma sätt som många sociala rörelser idag, global och använder sig av modern informationsteknik för att koppla samman en stor grupp av människor. Organisationens metoder, drivkraft och inriktning skiljer sig delvis från det som ofta betecknar en social rörelse. Trots att det finns en koppling till social rörelse i termer av misstro mot staten, protesterar Soldiers of Odin inte för att uppnå konkreta politiska mål som till exempel att anställa flera poliser. De anser sig vara en motkraft, som i teorin om sociala rörelser hade kunnat förstås som upprätthållande av ”status quo” då de ställer sig kritisk mot invandring och mångkultur och betonar vikten av social och kulturell homogenitet för att den sociala ordningen ska vara stabil. Dock delas inte deras syn på social ordning med samhället i stort, vilket gör det problematiskt att betrakta Soldiers of Odins aktiviteter som upprätthållande av status quo.

6.4.2 Brott- och social kontroll

Johnston pointerar att det finns två typer av medborgargården: ett med tydligt syfte att kontrollera brottslighet och ett med fokus på social kontroll och upprätthållande av de dominerande kulturella värdena och normerna. Oavsett, uppstår det när den etablerade sociala ordningen är hotad. Som tidigare presenterats, motiveras Soldiers of Odins uppkomst och verksamhet med att hävda att den ökade och okontrollerade invandringen hotar samhällets säkerhet och bidrar till ökad brottslighet. Samtidigt beskrivs också kulturen och normer som uppkommer med invandringen som oönskade vilket kan därmed kopplas till Johnstons teori om att medborgargården existerar eftersom sympatisörer till organisationen anser att de etablerade normerna är hotade av överträdelse. Johnston menar att brott- och social kontroll kan samspela vilket det också gör i Soldiers of Odins fall. Organisationens verksamhet framställs som brottskontroll, men de använder sig av social kontroll genom att stigmatisera den andre som avvikande och även med syfte på att exkludera denne från den sociala gemenskapen. Detta görs alltså genom att betrakta invandrare som brottslingar och hot i avsikt att ifrågasätta deras existens i samhället (Johnston, 1996:228). Ett exempel på detta är, som tidigare presenterat, att man pratar om invandrare som kriminella och våldtäktsmän vilket därefter används för att motivera och rättfärdiga Soldiers of Odins verksamhet.

Därför bedömer jag att just detta samspel mellan brotts- och social kontroll är det tveklöst mest centrala i analysen om Soldiers of Odin. Genom det skillnadskapande och stigmatiserande språket, upprätthålls den hierarkiska ordningen mellan ”vi och dom” då de egna värden kopplas till säkerhet när de andra kopplas till osäkerhet (Wikström, 2009:74).

6.4.3 Det våldsamma språket

Johnston menar att våldet inte behöver vara direkt, eller subjektivt som Žižek framställer det, men att det väsentliga i att förstå medborgargardet är, att våldets diskurs är allmänt accepterad inom gemenskapens ramar. Utifrån min analys kan man identifiera hur våldets diskurs konstrueras och kopplas till de andra men också hur innebörden av våldsutövande och reaktionen på det varierar beroende på gärningspersonen. Uttryck som ”döda dom jävla djuren” är vanligt förekommande och faktumet att dessa får vara kvar på forumet bevisar att våld är ideologiskt sätt accepterad inom organisationen. Det skrivs också hotfulla kommentarer som ”jag skulle ta av mig jackan och slå skiten ur dom” (Facebook, 2016). Med att ta av sig jackan tydliggörs att våldet inte får ske i ”tjänsten” och därmed frigörs våldet från organisationens ramar. Detta tyder på att våldsutövande inom organisationen, med det menas när man bär uniformen, inte är accepterad. Kommentarer visar dock att våld rättfärdigas om någon ”inte betar sig”. Hur innebörden av ”bete sig” konstrueras verkar variera beroende på vem är det som utgör handlingen. Ett tidigare presenterat exempel på att våld är normaliserad inom Soldiers of Odins ideologi är hur organisationen accepterar medlemmar, med en historia av våldshandlingar. Det är alltså inte våldet i sig som driver eller motiverar organisationen, men våldet kan ses som en normaliserad diskurs som rättfärdigas när det riktas mot de andra. I debatten generaliseras och betraktas invandrare som en homogen grupp med kollektiva värderingar och görs till ett föremål för hat och problematisering genom att betrakta dem som kriminella. På det här sättet försöks ojämlikheter mellan ”vi och dom” legitimeras vilket är ett exempel på det Žižek kallar för symboliskt våld som upprätthålls och reproduceras genom kunskapsproduktion via språket och handlar om förnedring och legitimering av ojämlikheter. Den här typen av problematisering av invandrare som brottslingar kan därmed leda till att de exkluderas och diskrimineras (Alinia, 2011). Enligt Ahmed kan detta tolkas som en rasifieringsprocess som leder till att de kroppar som utsatts för stigmatisering och negligering blir mindre bekväma att vistas i de offentliga rummen. När våldet blir socialt accepterad inom ideologin och den andre har avhumaniserats tillräckligt länge, blir gränsen för att utöva direkt fysiskt våld mot denna grupp mycket lägre (Alinia, 2011:318).

7. Sammanfattande diskussion

Sammanfattningsvis så kan vi se att Johnstons teorier alla sex aspekter går att koppla till Soldiers of Odin. Teorins styrka är att den tar hänsyn till de multipla faktorer som betecknar medborgargardet och leder till dess uppkomst. Samtidigt finns det begränsningar med Johnstons teori. Teorin gav ett bra ramverk att analysera medborgargardet men behövde ytterligare kompletteras med andra teorier för att undersöka just Soldiers of Odin. Det intressanta och väsentliga med just den här organisationen ligger i deras ideologi och vad den tillsammans med organisationens aktiviteter kan få för samhällskonsekvenser. Alla medborgargarden är inte likadana och därför behöver Johnstons teori kompletteras med andra teorier för att kunna analysera det specifika inom varje organisation. Den traditionella synen på medborgargarden som ett hot mot statens formella social kontroll utmanas av organisationer som Soldiers of Odin vars syfte inte är att utmana statens våldsmonopol utan att använda den upplevda otryggheten i samhället för egna syften.

Syftet med uppsatsen var utöver teoriprövningen att lyfta fram problematiken med den här typen av organisering genom att identifiera de orsaker som anges motivera Soldiers of Odins uppkomst samt de argument som används för att rättfärdiga dess verksamhet. Syftet var också att undersöka hur säkerhet och avvikelse konstrueras i debatten samt analysera vilka konsekvenser detta kan få. Jag anser att jag har uppnått mitt syfte och lyckats besvara forskningsfrågorna. Jag har med textanalys som metod kunnat analysera de huvudteman som kännetecknar diskussionen och kunnat identifiera de skillnadskapande praktiker som präglar Soldiers of Odins verksamhet.

Vi kan konstatera att konstruktionen av det kollektiva goda vi:et i motsatsen till ”dem hotfulla andra” tillsammans med misstro mot statens formella social kontroll är de centrala krafter som har motiverat organisationens uppkomst. Jag kunde också identifiera att känslan av övergivenhet har bringat samman människor som längtar efter tillhörighet och gemenskap. Analysen visar att människor anser att de har hamnat i underläge och att deras livsvillkor har försämrats på grund av den andres uppkomst.

Sambandet mellan orsak och verkan är dock komplex och går inte enkelt att förklara. Det är svårt att empiriskt fastställa vad konsekvenserna blir eftersom organisationen är så ny. Jag har försökt att med hjälp av mitt teoretiska ramverk analysera de tänkbara konsekvenserna. Utifrån mitt material kan man identifiera tre huvudsakliga problematiska följder som Soldiers of Odins verksamhet kan få.

För det första kan stigmatisering av invandrare, främst muslimer, i enlighet med Ahmed (2010) leda till att individernas livsvillkor försämras eftersom deras kropp och kultur betraktas som avvikande.

För det andra kan Soldiers of Odins sätt att kulturisera och andrefiera våld mot kvinnor genom att förklara problemet med invandrarkulturen, enligt Alinia (2011) resultera att kvinnoförtryck normaliseras. Den här typen av inställning riskerar att de patriarkala strukturerna som systematiskt missgynnar kvinnor bortförklaras och reproduceras.

För det tredje menar Alinia, att när avhumanisering av ”den andre” har pågått länge, kan det även resultera att gränsen till att utöva direkt våld mot de stigmatiserade personer eller grupper blir mycket lägre. Även om organisationen i dagsläget säger ifrån våldsutövande kan dess skillnadskapande verksamhet och ideologi leda till våldsamma konflikter i framtiden.

7.1 Slutsatser

Min studie tyder på att de mekanismer som används för att upprätthålla den sociala ordningen strider emot Soldiers of Odins påstående om att verksamheten avstår från all typ av rasism. Rasism är en skillnadskapande praktik som mycket väl går att identifiera i mitt material. Slutsatsen blir att våld och brott som motiverar Soldiers of Odins verksamhet, systematiskt kopplas till ”de andra” och används som ett argument för organisationens samhällsrelevans. Deras informella social kontroll legitimeras genom stigmatisering av invandrare som hot med syfte på att framställa den västerländska kulturen och de egna, finska och svenska bröderna, som hierarkiskt överlägsna gentemot ”de andra” och dess kultur.

Att vara ute och frivilligt patrullera på gatorna för att skydda den gemensamma säkerheten låter som ett positivt och bra medborgarinitiativ och på pappret har Soldiers of Odin samma syfte och funktion som exempelvis Grannsamverkan. Min studie visar att problematiken inte ligger i medborgarinitiativets aktiviteter i sig, utan i Soldiers of Odins skillnadskapande ideologi som legitimeras och reproduceras inom gemenskapen. Den exkluderande människosynen och främlingsfientliga ideologin som växer fram inom organisationen är farlig och måste betraktas med kritiska ögon.

8. Avslutande reflektioner

Mycket har hänt inom Soldiers of Odins verksamhet under uppsatsens gång. Några svenska lokalgrupper har lagt ner eftersom de vill ta avstånd från moderorganisationens värderingar och rykte. Ideologin bakom verksamheten har även varit under ständig debatt och granskning i medier. Aftonbladet observerade organisationen i tre månader och granskningen visade att uttryck och föreställningar av ”de andra” som fienden fungerar som drivkraft och konstruerar den sammanhållande ideologin, även i verkligheten (Aftonbladet, 2016).

Min studie visar även att Facebook och Flashback utgör en arena för social gemenskap där individer med liknande åsikter får bekräftelse av varandra. Utan de supportrar som deltar i debatten och är lojala mot denna specifika gemenskap, skulle inte organisationen kvarleva. Diskussionsforum erbjuder dem en arena där främlingsfientligheten och rasismen är en sammanhållande kraft och kan uttryckas mer fritt. Det hatfulla och våldsamma språket som används i Soldiers of Odins Facebookgrupp bryter mot Facebooks regler, och kan även diskuteras vara hets mot en folkgrupp. Jag blev förvånad att dessa våldsamma kommentarer har fått vara kvar på forumet. Jag märkte också att kommentarer som kritiserar organisationen verkar ha raderats. Detta bevisar att det finns administratörer som faktiskt styr debatten och avgör vilka åsikter som får uttryckas.

Utifrån aspekten att det empiriska materialet var av bra kvalitet anser jag att mitt metodval var passande för att undersöka fenomenet utifrån mina frågeställningar. Jag är följaktligen inte främmande för synpunkter på andra metodiska överväganden som hade kunnat användas för att studera organisationen eller som komplettering för att fånga en mer mångdimensionell bild. För att kunna förstå det komplexa orsakssambandet måste de sociala och kulturella faktorer bakom organiseringen sättas i fokus. Jag anser att kunskap om medborgargården är viktigt för såväl staten och polismyndigheten såsom för medborgarna.

Slutligen så bedömer jag att om inte grupper som Soldiers of Odin tas på allvar, riskerar dem att bli en grogrund för alltmer organiserad och normaliserad rasism. Enligt mig är inte organisationen en naturlig reaktion på förlorad tillit på statsapparaten. Soldiers of Odin är en främlingsfientlig gemenskap, med syfte att upprätthålla den västerländska sociala och kulturella dominansen genom att systematisk stigmatisera och underordna den andre.

9. Referenslista

Ahmed, S. (2010). Vithetens fenomenologi. I *Tidskrift för genusvetenskap*. (2010:1-2, s. 47-69).

Alinia, M. (2011). Den jämställda rasismen och de barbariska invandrarna: "hedersvåld", kultur och skillnadens politik. I Listerborn, C., Molina, I. & Mulinari, D. (red.), *Våldets topografier : betraktelser över makt och motstånd*. (s. 287-327).

Becker, H.S. (2006). *Utanför: avvikandets sociologi*. Lund: Arkiv.

Bennett, T., Holloway, K.R. & Farrington, D.P. (2008). *Grannsamverkans effekter på brottsligheten: en systematisk forskningsgenomgång*. Stockholm: Brottsförebyggande rådet (BRÅ).

Berggren, E. & Neergaard, A. (2013). Högerpopulism - mellan populism och högerextremism. I Dahlsted, M. & Neergaard, A (red.) *Migrationens och etnicitetens epok: kritiska perspektiv i etnicitets- och migrationsstudier*. (s. 199-229).

Bergström, G. & Boréus, K. (2000). *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig textanalys*. Lund: Studentlitteratur.

Brottsförebyggande rådet (2000). *Grannsamverkan*. Stockholm: Brottsförebyggande rådet (BRÅ).

Du Bois, W. E. B (1989). *The souls of black folk*. NY: Penguin Classics.

Engdahl, O. (2011). Hur fungerar social kontroll? Kriminologiska och socialpsykologiska perspektiv I *Social kontroll: övervakning, disciplinering och självreglering*. (s. 52-98).

Engdahl, O. & Larsson, B. (red.) (2011). *Social kontroll: övervakning, disciplinering och självreglering*. (1. uppl.) Malmö: Liber.

Engdahl, O. & Larsson, B. (2012). *Sociologiska perspektiv grundläggande begrepp och teorier*. Johanneshov: TPB.

- Fekete, L. & Webber, F. (2011). Utländska medborgare, fiendens penologi och det straffrättsliga systemet I Listerborn, C., Molina, I. & Mulinari, D. (red.), *Våldets topografier: betraktelser över makt och motstånd*. (s. 101-143).
- Giddens, A. & Griffiths, S. (2007). *Sociologi*. (4., omarb. uppl.) Lund: Studentlitteratur.
- Goffman, E. (2011). *Stigma: den avvikandes roll och identitet*. (3. uppl.) Stockholm: Norstedt.
- Harboe, T. (2013). *Grundläggande metod: den samhällsvetenskapliga uppsatsen*. (1. uppl.) Malmö: Gleerup.
- Hörnqvist, M. & Flyghed, J. (2011). Utanförskap eller kultur? Två perspektiv på terrorismens orsaker. I Listerborn, C., Molina, I. & Mulinari, D. (red.), *Våldets topografier : betraktelser över makt och motstånd*. (s. 73-99).
- Johnston, L. (1996). What Is Vigilantism? I *British Journal of Criminology* 36 (2): (s. 220-236).
- Jönhill, J.I. (2012). *Inklusion och exklusion: en distinktion som gör skillnad i det mångkulturella samhället*. (1. uppl.) Stockholm: Liber.
- Listerborn, C., Molina, I. & Mulinari, D. (red.) (2011). *Våldets topografier: betraktelser över makt och motstånd*. (1. utg.) Stockholm: Atlas.
- Lundgren, M. (2011). Diskurser om mansvåld, Reflektioner från en spegel I Listerborn, C., Molina, I. & Mulinari, D. (red.), *Våldets topografier: betraktelser över makt och motstånd*. (s. 329-360).
- Månsson, N. (2010). *Varför finns det främlingar?: den sociala konstruktionen av oönskade människor*. (1. uppl.) Stockholm: Liber.
- Sarnecki, J. (2014). *Introduktion till kriminologi. 1, Brottslighetens omfattning, karaktär och orsaker*. Lund: Studentlitteratur.
- Wikström, H. (2009). *Etnicitet*. (1. uppl.) Malmö: Liber.

Zimmer, M. (2010). "But the data is already public": on the ethics of research in Facebook. I *Ethics Inf Technol* Springer (2010:12 s. 313–325).

Žižek, S. (2009). *Violence: six sideways reflections*. (Paperback ed.) London: Profile.

Internetkällor:

Aftonbladet, hämtad 2016-05-20 från

<http://soldiersofodin.story.aftonbladet.se>

Facebook, Soldiers of Odin Finland ry, hämtad 2016-03-22 från

<https://www.facebook.com/Soldiers-Of-Odin-Finland-ry-1535890053369400/?fref=ts>

Flashback, Soldiers of Odin i Sverige, hämtad 2016-03-22 från

<https://www.flashback.org/t2700754>

Sveriges Radio, hämtad 2016-05-22 från

<http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=161&artikel=6395954>

Sydsvenskan, hämtad 2016-05-14 från

<http://www.sydsvenskan.se/sverige/strid-kring-medborgargarden/>

YLE, hämtad 2016-05-22 från

http://yle.fi/uutiset/soldiers_of_odinin_johdon_salaiset_facebook-viestit_aseita_natsitunnuksia_kytkos_mv-lehteen/8747297

10. Bilagor

Bilaga 1 - Populärvetenskaplig framställning

Brott väcker starka känslor men i en rättsstat som Sverige är det polisen som är ansvarig för att skydda medborgarna och den nationella säkerheten. Misstro mot staten och polismyndigheten kan dock resultera att människor väljer att upprätta ett medborgarinitiativ i avsikt att skydda sin egen säkerhet. Ett exempel på den här typen av medborgarinitiativ är Grannsamverkan som länge har varit en populär metod för att kontrollera brott i bostadsområden. Medborgarorganisering, närmare bestämt, medborgargården har blivit ett aktuellt diskussionsämne sedan organisation Soldiers of Odin hösten 2015 startade sin verksamhet. Soldiers of Odin grundades med syfte att skydda samhällssäkerheten och främst kvinnorna, men blev fort efter dess uppkomst kritiserad att vara en typ av oaccepterad organisering. Detta främst på grund av att organisationens ideologi betraktas vara främlingsfientlig samt att många av deras medlemmar har en kriminell bakgrund vilket argumenteras strida emot deras syfte att kämpa mot brottslighet och skydda säkerhet.

Tidigare forskning har främst fokuserat på att undersöka medborgarinitiativ såsom just Grannsamverkan och dess brottsförebyggande effekt. Däremot har forskningen inte fokuserat på att identifiera de aktuella faktorer som gör metoden effektiv. Det finns inte heller någon tydlig definition av när organisering anses vara accepterad respektive oaccepterad. Med detta som utgångspunkt ligger bristen på tidigare forskning om medborgargården till grund för min studie. Mitt övergripande syfte är att undersöka om Soldiers of Odin kan förstås som medborgargården utifrån Les Johnstons (1996) teori. Studien fokuserar på att identifiera de skillnadskapande praktiker som kännetecknar Soldiers of Odins verksamhet samt analysera dess samhällspåverkan. Studien kommer att undersöka hur organisationens verksamhet motiveras och rättfärdigas som ett legitimt sätt att skydda säkerhet samt hur avvikelse konstrueras inom organisationen.

För att göra detta, har jag hämtat mitt material från diskussionsforumen Facebook och Flashback med tanke på att de båda är moderna och betydande forum för social interaktion i dagens informationssamhälle. Facebook är dessutom en viktig informations- och rekryteringskanal för organisationen. Innehållet i texterna, närmare bestämt kommentarerna, som skrivs på forumen kommer att analyseras med avsikt i att identifiera de huvudsakliga argument, teman och uttryck som karaktäriserar debatten. Fördelen med att använda dessa texter som material är att jag själv inte påverkar materialet och att de som deltar i diskussionen inte är medvetna om att de observeras. Därmed kan materialet sägas ge en tillförlitlig bild av det som studeras.

Materialet analyserades med att kategorisera texter med liknande argument och innehåll under följande kategorier: uppkomst, motivering/legitimiering, subjekt i fara och slutligen subjekt av hotet. De huvudsakliga argument som används samlades under dessa kategorier och analyserades sedan med hjälp av teorier som; social kontroll, stigmatisering och andrefiering.

Det huvudsakliga resultatet är att min studie tyder på att Soldiers of Odin kan betraktas som medborgargården utifrån Johnston teori. Organisationen har upprättat en alternativ form av social kontroll som ifrågasätts och negligeras av staten. Den ökade invandringen och samhällshotet som anses tillkomma med det, är den primära motiveringen till organisationens uppkomst och organisationen anses vara en motkraft som skyddar den sociala ordningen. Organisationens alternativa social kontroll är inte bara ett sätt att skydda samhällssäkerheten utan också ett sätt att kontrollera ”de andra” genom att stigmatisera invandrare, främst muslimer, som avvikande och hot. Detta görs genom att invandrare tilldelas negativa egenskaper och betraktas främst utifrån dessa egenskaper. Genom att konstruera invandrare som potentiella våldtäktsmän som ”våra kvinnor” ska skyddas ifrån, normaliseras bilden av kvinnoförtryck då det enbart förklaras med invandrarernas patriarkala kultur. Samtidigt reproduceras den vita mannens dominans inom organisationen Soldiers of Odin.

Soldiers of Odin vägrar låta sig kallas högerextremister eller rasister men denna studie tyder på att det är just rasistiska och främlingsfientliga uttryck som kännetecknar debatten. Problematiken ligger inte i deras aktiviteter i sig, utan i den skillnadskapande ideologin som legitimeras och reproduceras inom gemenskapen. Den exkluderande människosynen och främlingsfientliga ideologin som växer fram inom organisationen är farlig och måste betraktas med kritiska ögon.

Denna studie ger en överblick över hur Soldiers of Odins ideologi ser ut och vad deras verksamhet kan få för samhällskonsekvenser. Studien bidrar också med att problematisera den här typen av medborgarorganisering samt presenterar hur forum som Facebook och Flashback kan erbjuda en arena där främlingsfientligheten och rasismen växer fram.